

ע"פ 3568/13 - גילברט פדידה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 3568/13

לפני: כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופט צ' זילברטל
כבוד השופט נ' סולברג

המערער: גילברט פדידה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי באר שבע
מיום 04.04.2013 בתפ"ח 1192/08 שניתן על ידי
כבוד השופטים ר' יפה-כץ, ו' מרוז, א' ואגו

תאריך הישיבה: כ' בשבט תשע"ה (9.2.15)

בשם המערער: עו"ד ירון דוד; עו"ד אורטל גרנות גבאי

בשם המשיבה: עו"ד אייל כהן

פסק-דין

השופט י' דנציגר:

1. ביום 4.4.2013 הורשע המערער על ידי בית המשפט המחוזי בבאר-שבע (סגנית הנשיא השופטת ר' יפה-כ"ץ והשופטים ו' מרוז ו-א' ואגו) ברצח בכוונה תחילה של המנוחה, רוזי פדידה ז"ל, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). בית המשפט השית על המערער עונש של מאסר עולם.
 2. לפי כתב האישום, ביום 18.10.2008 נודע למערער כי למנוחה - גרושתו מאז שנת 1996 ואם שלושת ילדיו - יש בן זוג. למחרת, ביום 19.10.2008, גמלה בלבו של המערער ההחלטה לשים קץ לחייה של המנוחה. לשם הוצאת החלטתו לפועל הצטייד המערער בסכין והתקשר לבתו על מנת לוודא כי המנוחה נמצאת בדירה שברחוב בן יוסף 9/4 באשדוד, בה התגוררו השניים ביחד עד שהוצא צו מניעה זמני האוסר על המערער להיכנס לדירה בעקבות בקשה שהגישה המנוחה. בסמוך לשעה 15:30 הגיע המערער לרחוב בן יוסף וראה את המנוחה עומדת על יד בנין 9. המערער ניגש למנוחה וזו אמרה לו לעזוב את המקום, שכן אסור לו להתקרב אליה ולהטרידה. המערער שלף סכין ודקר את המנוחה בירך שמאל. המנוחה נפלה לאחור לתוך גינת הבניין והמערער טיפס לגינה, רכן מעליה, תפס אותה בידו האחת ובידו השנייה הוסיף לדקור אותה דקירות מרובות בבית החזה, בכתפיים ובזרועות בכוונה לגרום למותה. המנוחה ניסתה לגונן על גופה באמצעות ידיה ולדחוף את המערער מעליה, אולם המערער הוסיף לדקור אותה בידיה ובגופה. המנוחה זעקה לעזרה ושכנה ביקשה מהמערער לחדול ממעשיו, אולם הוא המשיך לדקור את המנוחה עד שדם החל לצאת מפיה, והוא הבין שהיא נפטרה. סמוך לשעה 15:33 התקשר המערער למשטרה והודיע שרצח את המנוחה. אנשי מד"א שהגיעו למקום תוך מספר דקות מצאו את המנוחה מוטלת ללא הכרה, ללא נשימה, ללא דופק וללא קולות לב. מותה של המנוחה נקבע על ידי רופא נט"ן בשעה 15:45.
 3. במשפטו לפני בית המשפט המחוזי לא כפר המערער בהמתת המנוחה, אך טען כי אין להרשיעו ברצח אלא בהריגה הואיל ובשעת ההמתה היה נתון תחת השפעה כבדה של התרופות מתדון וקולנקס אותן נטל. עוד טען המערער כי עובר להמתת המנוחה הוא קונטר על ידה, הן משום שזעקה עליו בפרהסיה והן משום שהתכוונה להפגיש את ילדיו עם בן זוגה החדש, דבר שיהיה בו כדי לפגוע ביחסייהם עמו. בנוסף טען המערער כי לא התקיים בו יסוד ה"הכנה" הנדרש, שכן הסכין שבאמצעותה המית את המנוחה הייתה ברשותו בזמן האירוע, מאחר שהוא נהג לשאת אותה דרך קבע, והוא לא הצטייד בה בשל כוונה לרצוח את המנוחה.
 4. טענותיו אלה של המערער, שנדחו על ידי בית המשפט המחוזי, הועלו אף לפנינו, תוך שהמערער מתעלם מממצאי עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית, ובפרט מהקביעה שגרסתו בדבר תחולת סייג השכרות היא גרסה כבושה, שלא ניתן הסבר כלשהו לכבישתה.
 5. בית המשפט המחוזי פסק כי ניתן היה להסיק בנסיבות המקרה דנן קיומה של החלטה להמית מהתנהגותו של המערער בעת האירוע - שליפת הסכין ונעיצתה בחלקים שונים של גופה של המנוחה ובפרט בפלג גופה העליון.
- עוד נקבע כי התגבש במקרה זה יסוד ההכנה, זאת נוכח הצטרפותן של העובדות הבאות: הצטיידות המערער בסכין; שליפתה של הסכין; הפניית הסכין לכיוון המנוחה; ודקירתה של המנוחה פעמים רבות. הודגש, כי אין לקבל את טענת המערער כי העובדה שהסתובב עם סכין מעידה על כך שהוא לא הצטייד בה במיוחד לשם קטילת המנוחה, ולו בשל העובדה שהמערער דקר את המנוחה לא באמצעות אותה סכין שאותה הוא נהג לשאת על גופו דרך קבע, אלא

באמצעות סכין אחרת ("השברייה").

בית המשפט המחוזי דחה את טענת המערער לפיה הוא קונטר. נקבע, כי אף אם היה בצעקות המנוחה כדי להעליב את המערער, לא היה בהן כדי למנוע ממנו להבין את תוצאות מעשיו, והדבר נלמד לא רק מכך שהמערער המשיך לדקור את המנוחה עד שהבין שהיא נפטרה, אף מכך שהוא מנע מאחרים מלהתקרב למקום ולהושיט לה עזרה. בית המשפט קבע עוד כי אף אם בערה במערער תחושת הנקם, משגילה שלמנוחה יש בן זוג חדש, אין הדבר עולה כדי קנטור. יצוין כי בהודעת הערעור ובדין לפנינו טען בא כוחו של המערער כי המערער השלים עם העובדה שלמנוחה יש בן זוג חדש ואין הוא מבסס את טענת הקנטור על עובדה זו. עוד פסק בית המשפט כי גם חששו לכאורה של המערער מפני הסתת ילדיו כנגדו על ידי המנוחה אינו עולה כדי קנטור, ובפרט בהתחשב בכך שהמערער בעדותו לפני בית המשפט הבהיר כי הוא לא חושש מכך והיה בטוח ברגשות ילדיו כלפיו.

6. בנימוקי הערעור תוקף המערער - באמצעות בא כוחו, עו"ד ירון דוד - את ממצאיו של בית המשפט המחוזי אחד לאחד. בראש ובראשונה טוען המערער כי לא התגבשה בליבו כוונת הקטילה, שכן לא היה לו "רצון" כלשהו לקטול את המנוחה ו/או שליטה על "רצונו", שכן בשל השפעת התרופות שנטל לא ניתן היה לקבוע כי הוא חזה או צפה את התוצאה הקטלנית של מעשיו. כן תוקף המערער את הקביעה כי לא התגבש יסוד הקנטור במקרה דנן. לשיטתו, ניסיונה של המנוחה לשלול את מקומו ומעמדו של המערער כאב ולהחליפו באחר בעבור ילדיהם עולה כדי קנטור. נטען כי ההתגרות מצד המנוחה במערער נוצרה והתגבשה בפועל, עובר לאירוע ההמתה, עת סירבה המנוחה לכל מגע, תקשורת, שיחה או בירור מצד המערער, בעודה מתכננת - כך הבין המערער לטענתו - "לנתק ילדיו ממנו ולהציגם בפני דמות אב חלופית ועדיפה". עוד טוען המערער כי שגה בית המשפט המחוזי עת קבע כי שליפת הסכין על ידי המערער, הפנייתה לכיוון המנוחה ונעיצתה בגופה מקיימים את יסוד ההכנה, בין אם הסכין הובאה במיוחד למטרה זו ובין אם לאו. לגישת המערער יסוד ההכנה הפיזית דורש, כמצוות המחוקק, "כוונת קטילה שלאחר שיקול ויישוב דעת", ולא ניתן לקבוע כי במקרה דנן, כאשר התרופות שאותן נטל לא איפשרו לו להפעיל כל שיקול דעת, התגבש יסוד ההכנה. לטענת המערער כמות התרופות שאותן נטל ביום האירוע הייתה גבוהה ביותר ועלתה כדי "שימוש יתר", והיא גרמה לו להתנהגות דומה לזו המתרחשת בעת שתיית אלכוהול מוגברת. לפי המערער הופיעו אצלו תופעות של "נמנום, חוסר ריכוז, חוסר תיאום, חולשה, סחרחורת ובלבול ניכר בתפישת המציאות", הן בעת ביצוע העבירה והן במהלך חקירתו במשטרה. בעניין זה מוסיף המערער וטוען כי המשטרה נמנעה מלבצע בדיקה לאיתור שרידי סם בגופו, וכי הדבר עולה כדי מחדל חקירה. לסיכום נטען, כי מאחר שהמערער נטל מינון גבוה מדי של מתדון וקלונקס - על מנת להירגע ולנסות לגשת ולדבר עם המנוחה - השפעתן גרמה לכך "שלא היה ביכולתו לשלוט במעשיו ולגבש את הכוונה המיוחדת הנדרשת בעבירת הרצח". לשיטת המערער חל בעניינו סייג השכרות המלאה, או לכל הפחות סייג השכרות החלקית, בהתאם להוראות סעיף 34ט לחוק העונשין. לטענתו, גם אם לא היה "שיכור כלוט" היה על בית המשפט המחוזי לקבוע כי התרופות שאותן נטל השפיעו, אף אם באופן חלקי, על כוחו להבין את טיב מעשיו באופן שלא ניתן היה לקבוע שהתגבשה בו כוונת קטילה.

7. המשיבה - באמצעות בא כוחה, עו"ד אייל כהן - טוענת כי המערער חוזר לפנינו על טיעונו לפני בית המשפט המחוזי, תוך התעלמות מקביעות הכרעת הדין מבלי להצביע על כל הצדקה לכך. לשיטת המשיבה, הערעור "נעדר כל נימוק ערעורי-ממשי ואין בו אלא קריאה משתמעת להחלפת שיקול דעתה של ערכאת הערעור בשיקול דעתה של הערכאה קמא".

לשיטת המשיבה בחר המערער להתעלם: מקביעות וראיות באשר ליחסים בינו לבין המנוחה; משלל קביעות עובדתיות מהן הסיק בית המשפט המחוזי על אודות מצבו הנפשי של המערער עובר לאירוע ובמהלכו; ומקביעות בית המשפט

באשר למצבו בעת החקירה ובמהלך ביצוע השחזור. המשיבה טוענת בנוסף, כי בית המשפט המחוזי קבע באופן מפורש כי אין הוא נותן אמון בגרסת המערער לפיה הוא היה נתון במצב של שכרות בעת המתת המנוחה.

לפי המשיבה, התנהגותו של המערער לפני האירוע ובמהלכו לא היה בה כדי לעורר ספק סביר בדבר מודעותו למעשיו. נטען כי המערער פעל בקור רוח וביישוב הדעת בעת מעשה ההמתה ולאחריו, וקביעותיו העובדתיות של בית המשפט המחוזי, לפיהן הוא לא היה במצב של שכרות מלאה או חלקית, הן קביעות המבוססות כדבעי על יסוד חקירתו המתועדת של המערער במשטרה ועל עדויותיהם של השכנים שנכחו במקום האירוע ושל השוטרים שהוזעקו למקום. נטען, כי אף אם צרך המערער כמות מסויימת של תרופות, לא היה בכך כדי להשפיע על החלטתו להמית את המנוחה ועל ביצוע הפעולות הנדרשות לשם השגת מטרה זו.

8. נדמה כי טענתו המרכזית של המערער מתייחסת לכך שהוא היה נתון תחת השפעת התרופות מתדון וקלונקס, אותן צרך בכמות גדולה מאוד עובר לאירוע, באופן שלא יכול היה לשלוט במעשיו או להבין את מעשיו ואת הפסול בהם, ולא יכול היה להימנע מעשייתם.

לפי טענה זו, לא התגבשה אצל המערער הכוונה המיוחדת הנדרשת בעבירת הרצח, בין בשל שכרות מלאה או שכרות חלקית (כשטענה אחרונה זו אף לא הועלתה במפורש לפני בית המשפט המחוזי). בית המשפט המחוזי דחה את טענתו של המערער כבלתי מהימנה. צוין כי רק שמונה ימים לאחר הרצח, במהלך חקירתו, העלה המערער לראשונה את טיעונו זה. בראש ובראשונה, מדובר איפוא בגרסה כבושה. בית המשפט המחוזי קבע, באופן מפורש, כי הוא אינו נותן אמון בגרסת המערער לפיה הוא היה במצב של שכרות בעת המתת המנוחה. קביעה זו הושתתה בעיקרה על כך שאיש מן השכנים או השוטרים, שנכחו במקום האירוע בזמן אמת או שהוזעקו אליו, לא ציין בעדותו עובדות התומכות בטענת השכרות. נהפוך הוא, העדים תארו את המערער כמי שהיה עירני, הגיב לסביבה ויצר קשר עם הסובבים אותו כאשר דיברו והליכתו לא היו כאלו המאפיינים דיבור או הליכה של שיכור. יתר על כן, צפייה בקלטות החקירה מלמדת כי המערער זכר היטב את פרטי האירוע על כל שלביו, באופן שאינו מתיישב עם טענתו לפיה התרופות שנטל גרמו לו לחוסר ריכוז, חוסר תיאום ובלבול. ואם לא די בכך, בית המשפט המחוזי עמד על שורה של סתירות ותמיהות העולות מאמרותיו ומעדותו של המערער באשר לאופן שבו רכש את התרופות שצרך, כך לפי טענתו, בכמות אדירה.

על אף שבית המשפט המחוזי קבע כי המערער לא היה במצב של שכרות בעת האירוע, הוא מצא לנכון, מעבר לנדרש, להיזקק לחוות הדעת של המומחים מטעם ההגנה ומטעם התביעה. לא מצאתי כי נפל פגם כלשהו בכך שבית המשפט מצא לנכון להעדיף את חוות דעתו של ד"ר מנדל פוקס, מטעם התביעה. חוות דעתו של מומחה התביעה, שלרבות ממסקנותיו הסכים מומחה ההגנה, תאמה בדיוק את הממצאים אליהם הגיע בית המשפט על סמך המסד הראייתי המקיף שהונח לפניו. יצוין כי מסקנתו של מומחה התביעה - לה הסכים אף מומחה ההגנה בסופה של חקירה - הייתה כי שילוב החומרים אותם נטל המערער לטענתו "מעלה את הסיכון לאובדן הכרה, תרדמת או מוות"; מסקנה שאינה יכולה להתיישב בשום פנים ואופן עם התנהגות המערער כפי שנצפתה על ידי העדים, על ידי חוקריו ואף על ידי עת צפיתי בקלטת חקירתו.

9. הלכה היא כי אין בית משפט שלערוור נוהג להתערב בממצאים של עובדה ומהימנות אותם קבעה הערכאה הדיונית. הלכה זו מבוססת על ההכרה בכך שיש ליתן עדיפות לבית המשפט השומע את הראיות בכל הנוגע לקביעת העובדות. עדיפות זו נובעת, בעיקר, מהכלים שעומדים לרשות הערכאה הדיונית לצורך קביעת מהימנותם של העדים המעידים לפניו. התרשמותה הישירה של הערכאה הדיונית - השומעת ורואה את העדים - היא יתרון על פני התרשמותה העקיפה של ערכאת הערעור [ראו: ע"פ 9352/99 יומטוביאן נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(4) 632, 643-644 (2000)];

ע"פ 6411/98 מנבר נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 150, 165 (2000); ע"פ 312/67 מרדכי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כב(2) 63, 71 (1968). בנסיבות המקרה דן לא חל איזה משלושת החריגים העיקריים המצדיקים התערבות של ערכאת הערעור בממצאים של עובדה ומהימנות שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית [ראו: ע"פ 7401/07 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 5 לחוות דעתי (31.7.2008)].

בית המשפט המחוזי קבע כאמור ממצאי עובדה ומהימנות חד משמעיים לעניין התקיימותם של יסודות עבירת הרצח בנסיבות המקרה דן, ובאשר להיעדר קנטור. בנוסף, בית המשפט דחה כבלתי מהימנה את טענת המערער לפיה הוא היה נתון במצב של שכרות בעת המתתה של המנוחה (הן בהתחשב בכך שגרסתו של המערער בעניין זה הייתה גרסה כבושה; הן בשל הסתירות והתמיהות שעלו מגרסאותיו השונות של המערער בכל הנוגע לאופן השגת התרופות וצריכתן; הן משבחר להעדיף את חוות דעתו של המומחה מטעם התביעה על פני חוות דעתו התאורטית של המומחה מטעם ההגנה).

כבית המשפט המחוזי אף אני הגעתי לכלל מסקנה כי המערער ביצע את המיוחס לו בכוונת תחילה, לאחר שגמר אומר להמית את המנוחה ותוך שביצע שורה של פעולות שיש בהן כדי לקיים את יסוד ההכנה הנדרש בחוק, והכל מבלי שקונטר על ידי המנוחה וכשלא עומדת לו הגנת השכרות לה טען.

10. נוכח כל האמור לעיל אני סבור כי יש לדחות את ערעורו של המערער, וכך אציע לחבריי לעשות.

ש ו פ ט

השופט צ' זילברטל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט נ' סולברג:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, כ"ב בשבט התשע"ה (11.2.2015).

שופט

שופט

שופט
